

Hiphop in je Bieb

Sander Slegtenhorst, Karen Bertrams & Fariesh Abdoelrahman

In dit artikel beschrijven Sander Slegtenhorst, Karen Bertrams en Fariesh Abdoelrahman hoe hiphop heeft bijgedragen aan innovatie en talentontwikkeling in bibliotheken. Centraal daarbij staat het landelijke programma Hiphop in je Bieb.

‘Wat moet er klaar staan in de kleedkamer? Wodka, chocomel, rijk belegde broodjes.’ In het boek *Ook maar mensen* van De Jeugd van Tegenwoordig (2015) staan lijstjes. Lijstjes met wat er in de kleedkamer moet klaarstaan, maar ook leeslijstjes met interessante boeken. Het boek laat een verband zien tussen hiphop, literatuur en de trends en leefwijzen van jongeren. In de tijd dat het boek verscheen, waren bibliotheken (nog) niet erg actief bezig om zich open te stellen voor nieuwe doelgroepen. En zeker niet voor jongeren. Gesprekken met jongeren voeren werd als lastig ervaren. Daarbij definieerden bibliotheken veel projecten vanuit een probleem dat moet worden opgelost, zoals kansengelijkheid, laaggeletterdheid en dyslexie, en niet vanuit de schier onbegrensde mogelijkheden die er zijn als je vanuit passies en talenten van het publiek werkt. Gelukkig zijn bibliotheken de afgelopen jaren het publiek steeds meer als belangrijk onderdeel van hun werk gaan zien, met talenten, kennis en kwaliteiten die ze verder kunnen prikkelen en ontwikkelen. Bibliotheken zijn plekken waar persoonlijke en collectieve groei plaatsvindt, samen met de boeken en andere media die ze al eeuwenlang aanschaffen, beheren en ontsluiten.

Pizza, cola en bibliotheken

Een van de eerste bibliotheken die aan de slag ging om talentontwikkeling, jongeren en hiphop te combineren, was Bibliotheek Rotterdam. Ze deed dat in samenwerking met Probiblio, de ondersteuningsinstelling voor bibliotheken in Noord- en Zuid-Holland die onder meer innovatie in de sector aanjaagt.

De keuze voor Rotterdam was niet geheel onlogisch, aangezien de stad bekendstaat als hiphophoofdstad van Nederland (Hart, 2009). In de late jaren zeventig van de vorige eeuw, lieten jongeren op straathoeken en in verlaten gebouwen in de Bronx in New York hun stemmen horen door rap, breakdance en streetart. Vanuit die jongerenbeweging ontstond hiphop, dat ook in Nederland ruimschoots voet aan de grond kreeg en in de jaren tachtig in de havenstad stevig werd omarmd. In die tijd was er, net als in New York, weinig te doen voor de Rotterdamse jeugd. De situatie in de Verenigde Staten, waar jongeren uit Afrikaans-Amerikaanse en Latino gemeenschappen samenleefden in achtergestelde wijken, wekte herkenning bij migrantenkinderen die vanuit onder meer Suriname en de Kaapverdische Eilanden naar Rotterdam kwamen.

De kern van hiphop is het verbinden van verschillende talenten en het doorgeven van kennis en vaardigheden aan de volgende generatie: Each One Teach One. Behalve rappen, beatboxen, dj'en, streetart en breakdance staat het voor een manier van leven. *'Peace, love, unity en having fun'* zijn de

kernwaarden van hiphop volgens Afrika Bambaataa, een van de grondleggers (Hart, 2009). Hiphop heeft het vermogen om maatschappelijke kwesties aan te kaarten en een stem te geven aan mensen die zich niet gehoord of gezien voelen. Het gaat niet alleen over feesten of rijkdom, maar geeft een podium aan verhalen over racisme, armoede, politiegeweld en ongelijkheid. Hiphopartiesten schudden de wereld wakker door hun verhalen te delen en verandering te eisen.

Als een letterlijk verlengstuk van de Binnenrotte zag Centrale Bibliotheek Rotterdam mogelijkheden zich verder te ontwikkelen als een podium voor straatcultuur. Jongeren wisten de bibliotheek al te vinden om in alle rust te studeren, maar aan hun eigen talent werken kwam niet snel in hen op. De bibliotheek besloot aan jongeren zelf te vragen hoe talentontwikkeling een plek kon krijgen in de bibliotheek en hoe dat eruit moest zien. Ze organiseerde een pizzasessie met cola met jongeren die al eens in de bibliotheek kwamen. Ze wisselden ideeën uit om vervolgens – op z'n Rotterdams – meteen daden bij de woorden te voegen.

De opkomst was goed, de sfeer en output eveneens. Men verwachtte circa tien deelnemers, maar dankzij het enthousiasme van enkele jongeren, die de pizzasessie via WhatsApp met vrienden deelden, kwamen er maar liefst veertig opdagen, waardoor de pizzabezorger drie keer extra moest langsrijden. De jongeren vertelden dat zij zoekende waren. Sommigen volgden geen opleiding, wisten niet goed waar hun talenten lagen en misten op sociaal gebied aansluiting. Ook voelden ze zich niet altijd gerepresenteerd op school, in de media of bij culturele instellingen als musea of bibliotheken. Woorden als passie ontdekken, ondernemer worden en muziek maken vielen regelmatig. Hiphop was hun gemene deler: ze luisterden veel muziek, waren soms op hun zolderkamertje bezig met beats maken of uitten zich op een andere creatieve manier, zoals in streetart.

Van Droom naar Doel is Doen

Om de wensen en behoeften van de jongeren te vertalen naar een programma dat aansluit op hun belevingswereld, schakelde Bibliotheek Rotterdam de hulp in van Quardin. Fariesh Abdoelrahman richtte Quardin op om jonge creatievelingen die affiniteit hebben met hiphop en zich in de maatschappij vaak niet gehoord en gezien voelen, een platform te bieden. Samen met de bibliotheek ontwikkelde hij een programma, bestaande uit drie fasen: een masterclasstraject van tien weken, Van Droom naar Doel is Doen geheten, vervolgens een Pitch Night en tot slot de mogelijkheid om een eigen event in de bibliotheek te organiseren.

In de masterclass is het creatieve talent van jongeren dé ingang: talentontdekking en -ontwikkeling staan centraal. Onder leiding van een coach, vaak een oud-deelnemer, gaan jongeren wekelijks actief aan de slag om hun droom te bereiken door praktische stappen te volgen. Ze houden zich bezig met vragen als: Hoe breed ik mijn netwerk uit? Hoe maak ik een goede planning en zorg ik dat ik straks inkomsten kan genereren met mijn talent? Na het traject presenteren jongeren op een creatieve manier tijdens een Pitch Night aan vrienden, familie en andere jongeren wat ze hebben geleerd en hoe ze hun talent optimaal gaan inzetten om hun droom te verwezenlijken. Jongeren zeggen na het traject veel beter te weten wat hun sterke punten zijn en waar ze zich verder in willen ontwikkelen. Tijdens het afsluitende event, dat jongeren helemaal zelf organiseren, maken nieuwe jongeren kennis met de bibliotheek via bijvoorbeeld een expositie, dj-battle, optredens, workshops of modeshow.

Jongeren ervaren dankzij het programma meer zelfvertrouwen, vinden een bij hen passende studie of werk en voelen zich minder eenzaam. Van Droom naar Doel is Doen is een mooi voorbeeld van een programma dat niet alleen bijdraagt aan competentieontwikkeling, maar ook aan de vorming van lokale jongerencommunities. Ook andere bibliotheken raakten enthousiast en gingen op initiatief van Probiblio onder de noemer Hiphop in je Bieb aan de slag. Dat Fariesh Abdoelrahman aan slag ging bij bibliotheken, bleef op straat niet onopgemerkt. Jongeren zagen dat er in de bibliotheek meer mogelijk was dan alleen boeken lenen.

'Ik word in Rotterdam regelmatig op straat aangesproken: jij bent toch die jongen van de bieb?' (Fariesh Abdoelrahman, oprichter Quardin)

Afbeelding 1. Fariesh geeft de masterclass in de bibliotheek

Foto: Jari Nuno

Hip Hop Based Education

Na het succes in Rotterdam verenigden een aantal enthousiaste programmamakers van bibliotheken, zoals Bibliotheek Aanzet (Dordrecht) en De Boekenberg (Spijkenisse), zich in een 'hiphoptaskforce', met als doel te onderzoeken welke rol hiphop kan spelen in de bibliotheeksector. In plaats van zelf te bedenken wat mensen interessant en leuk vinden om in bibliotheken te doen, zochten ze meer en meer de verbinding met de bezoeker. Hiphop fungeerde als breekijzer om deuren naar andere werk- en denkwijzen open te zetten. Co-creatie met de doelgroep werd het uitgangspunt, waarbij van tevoren niet precies vaststond wat het resultaat zou zijn.

Bibliotheken merkten ook dat er in de hiphopscene relatief veel autodidacten actief zijn. Vormen van non-formeel onderwijs, zoals in bibliotheken, sluiten dan ook naadloos aan op de leerbehoeftes van deze doelgroepen. Non-formeel onderwijs richt zich niet op het behalen van een diploma en kan doelgroepen buiten het reguliere schoolsysteem bereiken (Bedaux, 2023). Bovendien laten verschillende Noord-Amerikaanse onderzoeken zien dat jongeren die Hip Hop Based Education (HHBE) volgen, de lesstof beter begrijpen (Kelly, 2013; Villanueva, 2022). Deze onderzoeken hebben aangetoond dat leerlingen met een migratieachtergrond zich op school meer gehoord en gezien voelen wanneer leraren in de les via hiphop aandacht besteden aan hun roots. Door de lesstof te relateren aan de eigen cultuur en achtergrond van leerlingen, biedt HHBE hun de mogelijkheid om zich de lesstof meer toe te eigenen. Door het toevoegen van creatieve elementen zoals streetart, MC-ing en breakdance, kunnen jongeren de lesinhoud beter verbinden aan hun eigen ervaringen (Adjapong & Emdin, 2015). Elementen van MC-ing zijn bijvoorbeeld in te zetten voor discussies in de klas en via teksten van hiphopnummers kunnen leraren thema's als racisme, activisme en politiek aansnijden (Kelly, 2023).

Om dit effect te versterken zet Quardin bij voorkeur oud-deelnemers in als coach. Door deze Each One Teach One-aanpak resoneren zij optimaal met de doelgroep en maken jongeren een positieve vertaling naar school, stage of werk en bouwen ze aan een fijne relatie met leren. In de publicatie *Story of my life* (Bibliotheek Rotterdam, 2023) zijn verhalen van elf oud-deelnemers opgetekend over hoe programma's van Hiphop in je Bieb impact hebben gehad op hun leven. Hieronder geven we enkele citaten daaruit.

'Voordat ik deelnam wist ik niet wat mijn 'sound' was en hoe ik die moest ontdekken. Tijdens de workshops in de bibliotheek leerde ik grotere doelen stellen en ondernam ik actie om die te verwezenlijken. (...) Nog steeds gebruik ik kennis die ik toen heb opgedaan, zoals het maken van een releaseplan. Mijn muziek is zóveel beter geworden. Dankzij het

traject ben ik veel zelfverzekerder geworden in het maken van mijn muziek en heb ik mezelf leren accepteren om wie ik ben. Sinds kort ben ik gestart met een opleiding E-commerce.' (*Adilson*)

'Mijn leven bestond uit een 9 tot 5 baan als officemanager. Als ik 's ochtends wakker werd, had ik geen zin om te werken. In twee jaar tijd ben ik drie keer van baan gewisseld. Ik wist dat het werk niet bij mij paste, maar wat dan wel? Tijdens de workshops heb ik vooral geleerd om het gewoon te doen. Ik was erg bezig met meningen van anderen en heb geleerd dat ik vooral dingen moet doen die mij gelukkig maken. Ik heb nu een eigen bedrijf en werk als styliste bij clip- en fotoshoots. Op dit moment sta ik op de set als kledster voor een nieuwe productie van Videoland.' (*Vanilisa*)

'Vroeger was ik met veel dingen tegelijk bezig, de focus ontbrak. Dankzij Hiphop in je Bieb ben ik gaan beseffen dat ik bepaalde kwaliteiten bezit die ik kan inzetten. (...) Nu ben ik ondernemer en eigenaar van het bedrijf Carlos VIP Cooking. Ik ben privékok bij gasten thuis, op feestjes of bedrijven. Daarnaast werk ik als manager bij de Rotterdamse Stadskeuken. Daar begeleid ik mensen die terug willen naar de arbeidsmarkt. In de toekomst wil ik terug naar Kaapverdië en daar een onderneming starten.' (*Carlos*)

Parallel aan Hiphop in je Bieb hebben bibliotheken de afgelopen jaren een transformatie ondergaan. Van plekken waar je in alle stilte boeken kunt lezen tot levendige locaties waar er iedere dag iets te doen is. Het begrip 'third place' gebruikt men vaak om aan te geven dat de bibliotheek een plek is waar je je naast je eigen huis (*first place*), werk of school (*second place*) veilig en welkom voelt (Montgomery & Miller, 2011). Waar ontmoetingen plaatsvinden, je kunt werken aan vaardigheden en nieuwe ideeën ontstaan. Een plek die bezoekers uitnodigt langer te verblijven, door aandacht te besteden aan fijne zitjes en eten en drinken. Deze ontwikkelingen hebben samen met Hiphop in je Bieb ervoor gezorgd dat bibliotheken nieuwe werkwijzen, zoals co-creëren met jongeren, konden uitproberen. Maar hoe zorg je ervoor dat jongeren zich gezien en gehoord voelen bij een instelling met een ietwat stoffig imago en medewerkers die soms argwanend kunnen zijn om hen te verwelkomen?

Community librarians

Welke jongerendoelgroepen met Hiphop in je Bieb zijn bereikt, verschilt uiteraard per bibliotheek. De bevolkingssamenstelling en dynamiek van bibliotheken in landelijke gebieden verschillen nu eenmaal met die in meer stedelijke gebieden. Toch zijn er wel degelijk overeenkomsten te vinden. In het algemeen gaat het om jongeren tussen 15 en 27 jaar die moeite hebben

om mee te komen op school en nog niet goed weten waar hun talenten liggen. Hierbij kunnen ze te maken hebben met eenzaamheid, financiële uitdagingen en een laag zelfbeeld, wat zich kan uiten in mentale problemen. Ook doen er bij programma's van Hiphop in je Bieb relatief vaker jongeren mee met een pluriculturele achtergrond. En uiteraard bewegen velen zich in *the culture* en hebben ze de behoefte zich creatief te uiten.

Het is noodzakelijk dat alle organisatorische randvoorwaarden goed zijn geregeld. Voor bibliotheken die nog weinig kennis en ervaring hebben met jongeren, is het belangrijk dat de gehele organisatie afspraken maakt op welke manier je jongeren betreft en welkom heet. Dat gaat niet vanzelf. Soms botsen die afspraken met de strikte regels binnen bibliotheken, zoals openingstijden, een verbod op eten en drinken of een beveiliging bij binnenkomst. Dergelijke relatief kleine zaken kunnen al het gevoel van een 'safe space' aantasten, vooral bij jongeren met mentale uitdagingen. Community building kan alleen plaatsvinden wanneer iedereen zich veilig voelt.

Een waardevol instrument in dit proces is de missie van een bibliotheek. Deze missie fungeert als een kompas, biedt stabiliteit en helpt medewerkers om te bepalen welke nieuwe doelgroepen aansluiten bij de visie en of het de moeite waard is om hierin te investeren (Simon, 2016). Door een gezamenlijke missie te formuleren vermijd je interne conflicten bij het aantrekken van nieuwe doelgroepen. Een functie die de afgelopen jaren in de bibliotheekwereld is geïntroduceerd en die daar naadloos op aansluit, is de 'community librarian': een medewerker die zich minder specialiseert in literatuur en boeken en meer in kennis en leren, met als doel de samenleving te verbeteren via kenniscreatie in lokale gemeenschappen (Lankes, 2016). Verschillende aanbieders, zoals Probiblio, bieden opleidingstrajecten voor community librarians aan om zo een gemeenschappelijke werkwijze met lokale communities te ontwikkelen. Hierdoor voelen meer en meer bezoekers, waaronder jongeren, zich daadwerkelijk thuis bij hun 'third place'.

Community librarians pionieren met nieuwe manier van samenwerken, wat soms kan schuren met medewerkers die een traditionelere blik hebben op werken in een bibliotheek. Zeker in de beginjaren van Hiphop in je Bieb, met rap, beatboxen, maar ook eten en drinken op de bibliotheekvloer, ervoeren sommige medewerkers dit als overlast. Ook onrealistische inschattingen van managers over tijdsinvesteringen en impact, vormen vaak een uitdaging. Met jongeren een vertrouwensband opbouwen kan veel tijd kosten en resultaten van die investering zijn niet altijd meteen zichtbaar. Probiblio trainee Lidewij Klap (2024) onderzocht in haar *Onderzoeksrapport community librarians in Nederland* voor bibliotheek Katwijk welk soort community bij welke bibliotheek past. Deze publicatie geeft een goed beeld van hoe bibliotheken zich kunnen verbeteren op dit vlak.

Hiphop in je Bieb in de praktijk

Hiphop in je Bieb speelt op verschillende manieren in op de belevingswereld van jongeren om hen zo verder te helpen in hun leven. Maar hoe ziet dat er precies uit? Vanuit Probiblio is de website www.hiphopinjebieb.nl gepubliceerd, waarin meer voorbeelden zijn opgenomen. Uit de grote verscheidenheid van initiatieven noemen we er een aantal.

Hiphop en je leest

Jongeren lezen minder, maar hiphop kan een manier zijn om (meer) te gaan lezen en breder met taal te spelen. Hiphop en je leest is een concept bestaande uit 'nutshells' van vijf bekende rappers: verhalen in een notendop over leven en teksten van deze artiesten, verbonden met boekentips. De nutshells zijn samen met het platform Hiphop in je Smoel ontwikkeld en geïllustreerd door Linda van Bruggen. Bibliotheken publiceerden de nutshells op Instagram en ook scholen pikten de campagne op. De bijbehorende lesbrieven werden in één week maar liefst vierduizend keer gedownload. In het onderwijs ontstaat steeds meer het besef dat het combineren van kennis uit het curriculum en die van de straat kan helpen om beter in te spelen op de belevingswereld van leerlingen (HipHop Kenniskring, 2022). *Nieuwsuur* maakte hierover het item *De strijd van de bieb om de puber die niet lezen wil* (februari 2020).

Smibliotheek

De Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) benaderde voor haar collectie Huis van Alle Talen, waarin ze samen met veertig partners meertalige collecties samenstelt, het collectief SMIB (het omgekeerde van Bims, oftewel de Bijlmer) voor het cureren van een collectie met programmering. SMIB Worldwide is een multidisciplinair hiphopcollectief uit de Bijlmer dat zich naast het maken van hiphop ook bezig houdt met een jaarlijks festival, literatuur en film. Als tegenantwoord op het huidige onderwijsstelsel is de Smibanese University in het leven geroepen: een ontwikkelingscentrum voor creatievelingen. Onderdeel hiervan is de Smibliotheek, een mediatheek gevuld met een collectie boeken vanuit de hiphopcultuur. Inmiddels is Prof. Soortkill, auteur van het *Smibanese woordenboek* en *Smibologie: each one teach one* doorgedrongen tot de mainstream media, met een wekelijkse column in *NRC*.

Theatercolleges en hiphopschaaktoernooi

Een programma waar hiphop, taal en persoonlijke groei bij elkaar kwamen, waren de Theatercolleges met Fresku en Akwasi in het Bibliotheektheater in Rotterdam. Tijdens deze avonden sprak Derek Otte met hen over muziek, songteksten, maar ook over ondernemerschap en over hoe de muziek-business werkt. Stuk Voor Stuk is een ander voorbeeld dat op initiatief van

jongeren in Bibliotheek Rotterdam is georganiseerd: een hiphopschaaktoernooi met bezoekers (160) en deelnemers van alle leeftijden, dj's, MC's, een hiphopboekencollectie en expositie.

Afbeelding 2. Hiphopschaaktoernooi

Foto: Jari Nuno

By the Books

By the Books is een samenwerking tussen De Nieuwe Bibliotheek en Poppodium De Meester in Almere. Ze combineren optredens van lokale artiesten met een maandelijkse open mic, waaraan jonge talenten uit de hiphopscene kunnen meedoen. Ook bij Bibliotheek Aanzet (Dordrecht) heeft Hiphop in je Bieb vaste grond gekregen, met verschillende programma's waarbij creatievelingen elkaar kunnen ontmoeten en zo hun kennis en netwerk vergroten.

Woord voor Woord

Woord voor Woord uit Haarlem is een platform voor jongeren die zich creatief willen ontwikkelen. Via het Meemaakpodium in Bibliotheek Schalkwijk krijgen jonge rappers en producers ondersteuning bij het zetten van de volgende stap in hun carrière. Quentin Breger, een toegewijde hiphopartiest en liefhebber, dook in de boeken van de bibliotheek om alles te leren over de oorsprong van hiphop. In elke online aflevering behandelt hij kenmerkende hiphoptermen en legt hij uit hoe deze zijn ontstaan.

Internationale samenwerking

Er is dankzij Hiphop in je Bieb ook een fijne samenwerking ontstaan met Vlaamse bibliotheekcollega's in Antwerpen, Brussel en Gent. Verschillende

keren vond er uitwisseling plaats over inzichten in de doelgroep, waren er inspirerende culturele programma's en kennisoverdracht over hiphop-cultuur. Ook zijn inzichten gedeeld met de internationale bibliotheek-gemeenschap: Hiphop in je Bieb kreeg een podium tijdens het World Library and Information Congress, dat in 2023 in Ahoy' Rotterdam plaatsvond.

Springplank voor lokale gemeenschappen

Hiphop is uitgegroeid van een bescheiden subcultuur in de straten van New York tot een wereldwijd fenomeen. Het is niet langer alleen de stem van een gemeenschap, maar ook van generaties. In de afgelopen jaren zijn culturele instituten en academici hiphop meer en meer gaan erkennen, met studies, tentoonstellingen in musea en opname in literaire bundels. Die erkenning zien we ook in bibliotheken.

Zes jaar geleden maakten bibliotheken dankzij Hiphop in je Bieb voor het eerst kennis met nieuwe vormen van programmering, collecties en doelgroepen. Waar in de praktijk programma's met de doelgroep organisch zijn ontstaan, laat Hip Hop Based Education zien dat vele jongeren baat kunnen hebben bij deze aanpak, mits de juiste methodiek wordt toegepast. Zoals de praktijkvoorbeelden laten zien, is hiphop meer en meer geïntegreerd in de bibliotheeksector. Hiphop in je Bieb illustreert hoe bibliotheken op basis van gelijkwaardigheid met de doelgroep kunnen fungeren als platform voor lokale gemeenschappen.

Via hiphop kun je sterk inspelen op de belevingswereld van jongeren en daarbij een positieve gedragsverandering teweegbrengen. Hiphop spreekt in tegenstelling tot veel andere muziek- en kunstgenres, een grote groep jongeren aan die normaliter voor instellingen lastig te bereiken zijn. Jongeren die zich niet altijd gerepresenteerd voelen, kansongelijkheid kunnen ervaren en vanwege hun pluriculturele achtergrond uitdagingen of vragen kunnen hebben over hun roots en identiteit. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, opleidingsniveau of religie, kan hiphop jongeren uit verschillende 'bubbels' verbinden. Dit gebeurt door creativiteit, zoals muziek, dj-ing en streetart, maar ook door gedeelde omgangsvormen, taalgebruik en rolmodellen. Die gelaagdheid, samen met de actieve betrokkenheid van jongeren in het ontwerpproces, verklaart voor een groot deel het succes van Hiphop in je Bieb. De praktijkvoorbeelden laten zien dat hiphop een stevige bijdrage kan leveren aan de vorming van lokale gemeenschappen en de transformatie van bibliotheken tot dynamische en inclusieve plekken.

De grootste uitdaging ligt in het verduurzamen van de verschillende programma's. Het opzetten en onderhouden van Hiphop in je Bieb vergt investeringen in materiaal, ruimte en personeelsuren. Veel bibliotheken hebben beperkte budgetten, waardoor continuering soms lastig is. Ook de fysieke inrichting kan een belemmering vormen. Kleinere bibliotheken zijn beperkt in de soorten programma's die ze kunnen aanbieden. Soms kan er binnen de organisatie of bij bezoekers ook weerstand ontstaan. Sommige mensen associëren hiphopcultuur met negatieve stereotypen zoals geweld en criminaliteit en dat bemoeilijkt de acceptatie en ondersteuning. Bovendien hangt het succes sterk af van de beschikbaarheid van personeel met de juiste expertise. Bibliotheekmedewerkers die onbekend zijn met hiphop of niet getraind zijn in het werken met jongeren, kunnen moeite hebben om effectief met de doelgroep te communiceren en hen te betrekken. De praktijkvoorbeelden illustreren dat samenwerking met externe partners, zoals hiphop-collectieven, kunstenaars en andere organisaties, cruciaal is. Deze partners brengen hun expertise en netwerk in, wat bijdraagt aan de professionaliteit en impact van de initiatieven. De collectieve inspanning zorgt voor een breder draagvlak en meer middelen om duurzame programma's te realiseren.

Hiphop wordt op dit moment vooral vanuit cultuur-, jongeren- of onderwijs-perspectief benaderd, terwijl het van meerwaarde kan zijn om dit genre ook in andere domeinen te erkennen en toe te passen (HipHop Kenniskring, 2022). Het omarmen van hiphop door andere domeinen biedt kansen om stereotiepe barrières te doorbreken en bredere acceptatie en steun te krijgen vanuit de gemeenschap en beleidsmakers (Bedaux, 2023). Bibliotheken zijn de afgelopen jaren steeds meer multifunctionele plekken geworden, waardoor ze zich op het snijvlak van vele maatschappelijke domeinen bevinden. Hierdoor zijn bibliotheken steeds beter in staat een waardevolle bijdrage te leveren aan verschillende uitdagingen in de samenleving. Exemplarisch is Hiphop in je Bieb, waar jongeren niet alleen zijn ondersteund in hun creativiteit, talent en taalvaardigheid, maar bijvoorbeeld ook in hun mentale welzijn, gevoel van veiligheid en bestrijding van eenzaamheid. Daarom ten slotte een dikke shout-out naar alle bibliotheken, partners en creatievelingen die bij hebben gedragen aan het succes van Hiphop in je Bieb. Bibliotheken kunnen dankzij hun unieke positie niet alleen een belangrijke rol blijven spelen in het vieren en ondersteunen van de hiphopcultuur, maar tegelijkertijd samen met lokale gemeenschappen ook impact hebben op actuele maatschappelijke vraagstukken.

Sander Slegtenhorst is freelance adviseur en programmamaker. Hij werkt dagelijks met jongeren en levert via verschillende projecten een bijdrage aan het bevorderen van gelijke kansen voor deze doelgroep. Hij werkte eerder als cultureel programmeur jongeren bij Bibliotheek Rotterdam. sander@yundr.nl

Karen Bertrams is adviseur innovatieve programmering & collectie voor bibliotheken vanuit Probiblio. kbertrams@probiblio.nl

Fariesh Abdoelrahman is oprichter van Quardin en heeft door het hele land verschillende jongerencommunities gebouwd. Fariesh@quardin.nl

Literatuur

Adjapong, E. S., & Emdin, C. (2015). Rethinking pedagogy in urban spaces: Implementing hip-hop pedagogy in the urban science classroom. *Journal of Urban Learning, Teaching, and Research*, 11, 66-77.

Bedaux, L. (Red.). (2023). *On(ver) vangbaar: De innovatieve kracht van de culture*. Nederlandse Unesco Commissie.

Bibliotheek Rotterdam. (2023). *Story of my life*.

Hart, O. C. (2009) *Hiphopstad Rotterdam: visie op de scene*. Scriptum.

HipHop Kenniskring. (2022). *Hiphop position paper*. LKCA.

Kelly, L. L. (2013). Hip-hop literature: The politics, poetics, and power of hip-hop in the English classroom. *English Journal*, 102(5), 51-56.

Kelly, L. L. (2023). Activating hip-hop pedagogy in the social studies classroom. *Social Education*, 87(3), 172-177.

Klap, L. (2024). *Onderzoeksrapport community librarians in Nederland*. Probiblio.

Lankes, R. D. (2016). *The new librarianship field guide*. Mit Press.

Montgomery, S. E., & Miller, J. D. (2011). The third place: the library as collaborative and community space in a time of fiscal restraint. *College & Undergraduate Libraries*, 18(2-3), 228-238.

Simon, N. (2016). *The art of relevance*. Museum 2.0.

Villanueva, G. (2022). You must learn: Sampling critical hip hop pedagogy in communication education spaces. *Pedagogy, Culture and Society*, 30(2), 1-19.